

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**EXIMI-//VM PLANEQVE DIVI-//NVM OPVS
INCOMPARABILIS// Theologi Dionysij, professione
Car//thusiani, in quo opere contine[n]tur// quinque
humanae uitae specu//la**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1540

Quod propria uoluntas placeat diabolo. Cap. II.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55481](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55481)

ceat, si in toto corpore lingua per murmurosam et de-
 tractoriam locutionem displiceat. Igitur dilectissimi
 ne in uanum laboretis, habeatis silentium in corde,
 ne murmuretis: habeatis silentium in ore, ut non li-
 tigeris. Septima & ultima mala conditio murmu-
 ris est, quia excludit a regno celesti, ad quod maxime
 omnes homines debent suspirare. In cuius figura hoc
 peccatum filios Israel transeuntes per desertum exclu-
 dit a terra promissionis, licet promissa eis multoties.
 Omnes qui murmurastis contra me non intrabitis in
 terram super quam leuavi manum meam, ut habita-
 re uos facerem. Similiter hoc uitium in deserto reli-
 gionis illos qui murmurant excludit a regno celorum.
 Gregorius: Regnum celorum nullus qui murmurat
 accipit. Denique omne fere genus uitiorum, in murmu-
 re est inclusum. Nam qui murmurat, insinuat impa-
 tientem proximum odientem, aliorum facta audi-
 cantem, superbiam habentem. Et ideo dicitur ecclesia-
 stici decimo: Vir prudens & disciplinatus non mur-
 murabit correptus. Quapropter etiam frequenter de-
 citur in regula beati Benedicti: Ante omnia admonen-
 tes, ut sine murmuratiōe sint fratres. Ex istis patet bre-
 uiter quam detestanda & fugienda sit omnibus sub-
 ditis murmuratio tam cordis quam oris contra præ-
 latis. Et tantum de primo membro primi nostri prin-
 cipalis.

Num. 14

*Quod propria uoluntas placeat
 diabolo.*

CAP. II.

DIXI secundo, quod propria uoluntas sum-
 me placet diabolo. Iuxta illud Ecclesiasti-
 ci decimo octauo: A uoluntate tua auerte te. Si præ-
 stas

SPECVLVM

stas animæ tuæ cōcupiscētijs eius faciet te in gaudiū
 inimicis tuis. Vnde Eusebius homilia tertia ad mona-
 chos instruendos dicit. Non obedire & post proprias
 sensualitates ire, est diaboli facere uoluntatē hoc est
 uoluntarie sibi etiam in præsentī damnationem infer-
 re. Nempe sicut ille qui per obedientiam perfectē se
 abnegat & proprię uoluntati plene renūciat totus in
 holocaustum medullatum domino consecratur, totus
 quę uoluntas dei efficitur, qui per Esaiam dicit. Voca-
 beris uoluntas mea in ea, sic qui proprias uoluntates
 sequitur a deo derelinquitur & angelis eius, seducen-
 dus perdendus & deuorandus a diabolo, E contra in li-
 bro de gestis saluatoris decimo dicitur, quod quando
 monachus humiliter & simpliciter, cum negata pro-
 pria uoluntate perficit iustum specialis patris terret
 demones, fulminat in inferno, tremere facti omnes
 æreas, terrasque potestates. Et allegatur ibidem exem-
 plum de Athanasio magno qui centum demones ha-
 buit quadraginta annis ad tentationem, quos post
 resistantiam tanti temporis habuit, ad obedientiam et
 subiectionem & præcepto eius fecerunt trecentorum
 monachorum cenobium cū omnibus officinis, edu-
 centes aquam per aqueductus a longe, quia bonus o-
 bediens qui suo superiori in contradiete subicitur, &
 inferiora sibi possidet ipse subiecta. Hoc quodā nota-
 bili probauit exemplo alio. Legitur nāq; in dialo-
 go Seueri quod cuidā uolenti monasteriū quoddam ma-
 gne dispositionis intrare, cepit abbas proponere gra-
 ues istius discipline labores sua uero imperia dura. Il-
 le uero nihil his terroribus permoueri cepit, sed mo-
 gis ita, oēm obediētiam polliceri, ut si eū abbas in ignē
 ire præciperet nō recusaret intrare. Quā illius pfessio-
 nē ut abbas accepit, nō est cūctat⁹ probare prohentē.

Calu

Casu siquidē clybanus prope ardebat, qui multo igne succensus coquendis panibus parabatur. Hūc ergo fratrem illū iubet abbas intrare. Nec distulit parere præcepto medias flammās ingreditur, quæ mox audaci fide uictæ uelut illis quondā Hebræis pueris cessere uenienti. Et qui putabat arsurus uelut frigidus rore perfusus se ipse miratus est. Et Ioannes casianus de eodem sic ait. Nullo uicio tam præcipitem diabolus monachum pertrahit ac perducit ad mortē quam cum cū neglectis consilijs seniorum suorum suo sensui persuaserit iudicioq; confidere. Sed nullatenus decipi poterit quis non suo sed maiorū uiuit exemplo. Hæc ille. Itaque charissimi si desideratis ne unquā gaudeat de uobis inimicus uester diabolus, audiatis intelligatis & recognoscitis opereque imitari studeatis sanctorū antiquorū patrum conuersationē, de quibus Item Ioannes Casianus de institutione monachorum libro quarto capite primo, memorabile refert exemplum per hūc modum. Thebaide est cœnobium in quo quinque milia fratrum ab uno reguntur abbate in tanta obedientia qua non potest apud nos unus uel uni obedire, pro modico tempore. Nam tanta obseruantia obedientiæ regula custoditur ab eis, ut iuniores absque præpositi sui licentia aut permissu, non solum non audeant cellam progredi, sed ne ipsi quidem naturali necessitati satisfacere sua auctoritate præsumant, sicque uniuersa complere quęcunq; fuerint ab eo præcepta tanquā à deo sint cęlitus cędita sine ulla discussione festinant, ut nonnunq; etiam impossibilia sibi met imperata, ea fide ac deuotione suscipiant, ut tota uirtute ac sine ulla dubitatione ac cordis hesitatione perficerent ea & consummare nitantur, & ne impossibilitatem quidē præcepti pro abbatis reuerentia metantur.

F ij Itaque

S P E C V L V M

Itaq; confidentes intra cubicula sua, & operi ac medi-
tationi studiū pariter impendentes, cum sonitū pulsant-
tis ostium, ac diuersorum cellulas percussentis audie-
rint, ad orationem scilicet eos, seu ad opus aliquod in-
uitantis, certatim ex suis cubiculis unusquisque pro-
rumpit, ita ut is qui opus exercet scriptoris, quam re-
pertus tu erit inchoasse literam, finire nō audeat. Sed
imperfectas literæ lineas derelinquens, non tam ope-
ris compendia lucraue sc̄ctetur, quàm obedientiæ uir-
tutem exequi toto studio atque æmulatione festinet,
quam non solum operi manuum seu lectioni uel silen-
tio & quieti cellæ, uerumetiam cunctis uirtutibus ita
præferunt, ut huic iudicent omnia postponenda. Et
unt uersa dispendia subire cōtenti sint, dummodo hoc
bonum, scilicet obedientiæ in nullo uolasse uideantur.
Siquitur eodem libro, quod sollicitudo principa-
lis superioris deputati ad custodiam & instructionē no-
uiciorum, hæc est, scilicet in dicto cœnobio, ut doceat
eum primitus uincere suas uoluntates, quem in his di-
ligenter exercens hæc illi semper imperare de indu-
stria procurabit, quæ senserit animo eius esse contra-
ria. Multis siquidem experimentis edoc̄i tradunt mo-
nachum et maxime iuniorem ne uoluntatem quidem
concupiscentiæ suæ refrenare posse, nisi prius per obe-
dientiam mortificare didicerit suas uoluntates. Ideo-
que pronunciant nullatenus præualere, uel iram, uel
tristitiam, uel spiritum fornicationis extinguere; sed
nec humilitatem cordis ueram, nec cum fratribus u-
nauinitatem perpetuam, nec firmam diuurnamque
posse retinere concordiam, eū qui prius uoluntates suas
non didicerit superare. Consequenter idem post præ-
dicta instruitur, scilicet in monasterio susceptus, nul-
las penitus cogitationes prurientes in corde pernicio-
sa con

Cap. 3

sa confusione celare: sed confestim ut exorta fuerint, eas suo patefacere seniori, ne super earum iudicio quicquam suae discretioni committatur: sed illud cred. re malum omne uel bonum, quod pronunciauerit senioris examen, Ita fit, ut in nullo circumuenire iuuenem callidus hostis uelut inexpertum ignarumque praualeat, nec ulla fraude decipere, quem prauidet non sua, sed seniorum discretione muniti. Alias quippe subtilissimus diabolus iuuenem illudere & deijcere non poterit, nisi cum eum seu per arrogantiam, siue per uerecundiam, ad cogitationum suarum uelamē illexerit. Generale namque & euidens indicium diabolice cognitionis esse denunciant, si eam seniori confundatur aperire. Haec ille Gregorius in registro. Quisquis intrare aeternitatis ianuam nititur, tentationes inas menti pastoris indicet. Eia ergo dilectissimi fratres, sequamur tota uirtutis instantia conuersationis exemplum sanctorum patrum, de quibus locuti sumus, & sollicita cordis & corporis castigatione, perfectaque propriae uoluntatis abnegatione procuremus, ut in aeterna beatitudine de eorum societate gaudere ualeamus. Simus de facili ducibiles a propria sensualitate, a proprio sentimēto & proposito, ad sectandam uoluntatem nostrum praepositi exemplo Christi, qui sicut ovis non aperiens os suum ductus est & redactus de iudice ad iudicem, scilicet ab Anna ad Caypham, Caypha ad Pilatum, a Pilato ad Herodem, ab Herode iterum ad Pilatum. Ovis simpliciter & obedientissime transiit sub uirga, sine baculo sui pastoris, sine quacumque remurmuratione, seu remorsione contra baculum pastoris, ut ducatur ad illa pascua & non alia ad libitum suae uoluntatis, sed ad quaecumque pastor eam ducere uoluerit. Sic uerus claustralis ovis Christi propria uoluntate ple-

SPECVLVM

ne resignatus, studet obedire ouina simplicitate in omnibus iuxta regulam suæ professionis deo & suis superioribus dei uices gerentibus, sine dijudicatione curiosa atq; remurmuratione periculosa regulæ & præceptorum. Econtra nõ ouis Christi est, sed lupo & canis diaboli, subditus claustralis, qui huic baculo pastoris, id est, prælaci remordet per impatientiam & murmurationem ad obediendum. Quod quidem ex superbia & præsumptione procedit: sicut sanies ex ulcere. Audiat qui huiusmodi est, quid flos doctorum Augustinus dicat de pertinacibus in suo sensu in epistola contra Faustum: Nimis, inquit, amare sententiam suam diabolica præsumptio est. Et subdit ibidem: Vita homines sumus, sed spe angeli sumus, quibus æquales in resurrectione futuri sumus. Quamdiu ergo non habemus defectionem angeli, non habeamus præsumptionem diaboli. Hæc scilicet præsumptio angelos depreßit, turrim euerit, linguam cõfudit, Goliath prostrauit, Aman suspendit. Nimirum præceps est qui intrare intendit, ubi alios cecidisse uiderit: & uehementer infrenis est, cui non incutitur timor alio pereunte. Seneca. Bonum est fugienda adspicere in alieno malo. Idem: Ex uitio alterius sapiens emendat suum. Contra hanc proprii sensus pertinaciam habemus memorabile exemplum de sancto Moyse. Qui cum esset à deo cõstitutus dux populi, & facie ad faciem loquebatur eum deo, siccut amicus ad amicum suum, ac per ipsum plenissime de omnibus doceretur, quæ ad regimen populi pertinent, maluit tamen hominis gentilis, Ietro uidelicet sacerdotis Madian, consilijs acquiescere, quam proprijs deseruire. Nam de indiscretione laboris cum arguèri cõtinuo acquieuit. Dixit enim illi Ietro: Non bonã rã facis, stulto labore cõsumeris, ultra uires tuas est

Flos docto.
August.

Seneca.

Exod. 5.

negocium, solus non poteris sustinere & cætera, ut ha-
 betur in Exodo. De hac etiam uirtute, scilicet regi de-
 bere non proprijs sed prelatorum consilijs, sic dicit ue-
 nerabilis magister Ioannes Gerson cancellarius Pa- **Ioan. Gers.**
 risi. in tractatu suo de decē preceptis, pertractās quar-
 tum domini præceptum, scilicet honora parentes tu-
 os. Contra hoc, inquit, præceptum grauitur peccant
 hi, qui nolunt superiorum suorum aut sapientiori ac-
 quiescere consilijs proprijs iudicijs innitentes. Proue-
 nit quippe graue peccatum hoc ex inobediencia & de-
 dignitati superbia, in deceptionem & errorem homi-
 nem inducens. Contingit namq; sæpius, ut aliquis hū-
 taliter deceptus superbia, tāta se reputet sanctitatis,
 ut humano consilio non indigere se credat. Fit proin-
 de ut deceptus homo ille per austeram uanis & indi-
 sceretam abstinentiam, quam bonam esse credit, capi-
 tis furiam aut aliam infirmitatem incurabilē malo fi-
 ne perturus incurrat. Quo contra quilibet conuersus
 ad deū per feruētē charitatē ex humilitate debet se sup-
 ponere alteri, ppter deū, nō præsumens de seipso posse
 uoluntatem dei scire. Et difficile est, imo ut mihi aīde-
 tur impossibile quod talis dānetur, dūmō iuxta præ-
 lati sui cōsiliū omnia desiderat ac laborat facere. Hæc
 ille. Videtur mihi perutile imo & necesse, præsentī lī-
 bellulo interferere duodecim considerationes à prædi-
 cto eximio uiro magist. Ioan Gerson in quadā epist.
 cuidā religioso ad instructionē suā missas, q̄s q̄sq; reli-
 giosus, p̄fessus, p̄ seruationē cōsciētīe suæ sedulo reco-
 gitare debet. Cōsideret itaq; primo, q̄ dei p̄uidētia,
 q̄ in sui dispositiōe nō fallit, deduxit eū ad ordinē ce-
 lebrē et app̄batū, in q̄ iā ita p̄fess⁹ est post p̄bationē so-
 litam ut resilire fas non sit. Faciat ergo de pia ne-
 cessitate uirtutem gratuitam & meritoriam deoque

S P E C V L V M

acceptabilem, quia durum est si contra stimulum calcitret, sacrilegium quoque si uoluntatem suam rursus usurpet, quam in superiorum suorum manus dedit. Consideret secundo religiosus quisque, quod iam sibi uiuendum est non propria sed aliena uoluntate, quae tamen originaliter a sua uoluntate recessit. Non enim quisquam cum ad profitendum coegit. Sequenda est igitur deinceps aliena uoluntas, non praecipienda, non docenda. Consideret tertio, quoniam dominus bonorum nostrorum non eget, ac proinde melior est obedientia quam uictima. Propterea censeri debet pro regula generali, illud esse melius, illud pulchrius, illud nobilius, illud utilius, delectabilius & honestius, quod est obedientiae proximius, sit illa res in qua obeditur uilis, abiecta, turpis, inutilis, laboriosa, uana, stulta, quamcumque libet inhonesta, peccato secluso. Exemplum

Philip. 2 fuit a domino nostro Iesu Christo, qui factus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Exemplum in Esaia, qui regio genere & prophetico spiritu insignis ambulauit nudus, hanc existimans ut Hieronymus sententia aliter dicit, supremam nobilitatem, deo obedire. Unde & Agathes inculpara quod se gereret seruilem personam, respondit theologisans: Summa ingenuitas haec est, in qua seruitus Christi comprobatur. Consideret quarto, quod aduersarius noster dia-

Seruire Christo summas est ingenuitas. bolus iuxta uerbum Petri tanquam leo rugiens circumcuius quærens quem deuoret. Non habet autem efficacius machinamentum, quam si homini suadere possit displicentiam sui status iam assumpti, iam professi, nunc sub uelamine maioris utilitatis in alia uocatione, ut in predicando, nunc sub figmento contemplationis, nunc sub arrogantia scientiae amplioris, nunc sub umbraculo quod omnia sunt inutilia quae prosequitur,

uigilia, ieiunia, cantica uocis cū similibus, quia deus solum inspicit cor, & ait. Et corporalis exercitatio ad modicum utilis est. Vt quid denique hæc perditio unguenti, quod poterat uenundari multo? Dicit hoc sibi qui se docere alios præsumit idoneum, & clausus tamen in cella tenetur. Cōsideret quinto, quod omnia suspecta sunt tanquam a dæmonio meridiano, quod se transfiguratur in Angelum lucis, ingesta & suggesta, quæ loci uel propositi mutationem ingerunt, & suadent directe uel indirecte, præcipue nisi manifestus sit in uia qua positus ambulabat obex eternæ salutis, qui ponit solum creditur dum cum hac uia & ipsa nõ stat salus. Cōsideret sexto quod schola religionis ualde distat a schola secularis inquisitionis. Dicebat hoc unus fratrum meorum alteri fratri suo & meo, dum simul in ordine Celestinorum morarentur. Frater hæc non est schola theologiæ uel philosophiæ, sed christiana disciplinæ; non uenisti ad doctrinam, sed ad disciplinam et bonitatem. Linque questiones scholasticas, quæ erudiunt intellectum, satis tibi sint regulares obseruationes nostræ, quæ accendere debent affectum.

Consideret septimo, quod uiatores hic sumus non comprehensores. Sit igitur uiator ut uiator, non querat hic quæ pro præmio in uia qua fito dantur in patria, comprehensio scilicet diuinitatis sine phantasmate, sine labore, ubi nec languor, nec senium, & cætera. Dicamus cum Apostolo: Nihil iudicauit me scire inter uos, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum. Sufficiat nobis hic corporaliter ambulanti per corporalia transire per fidem & spem & charitatem in æterna siquidem in speculo & enigmate, quousq; ueniat dies illa, ubi sponsus pascit & cubat in meridie, qñ uidebimus facie ad faciẽ, sicuti est, & similes ei prorsus

Questiones
scholasticæ
linquendæ
monacho.

S P E C V L V M

Pl. 123.

erimus. Consideret octavo, quod in illa die primi specialis examinis & nouissimi generalis non interrogabimur, quantum fuerit intellectus noster acutus & eruditus, sed quilibet fuerit & quam simplex quam pius & spontaneus humilis & deuotus ad deum noster affectus, demum quam efficax & obsequiosus in eius mandatis effectus. Hoc uiderat qui dicebat: Omnis consummationis uidi finem latum mandatum tuum nimis. Quod quidem mandatum est charitas non cognoscendi uanitas. Consideret nono ex praemissis, quoniam omnem studium suum resolui debet ad effectum, ut nihil studeat, nihil legat, nihil cantet, nihil meditetur, quod non ordinetur ad inflammationem affectus, quoniam in hac inflammatione consistit supremus apex theologiae iustitiae traditae per Dionysium & reuelatae sibi & alijs per spiritum sanctum. Sed neque fugabuntur sanctas per studium, sed per desiderium per affectum scilicet & non intellectum, quoniam necesse est intelligentem fantasmata speculari. Consideret decimo, quod haec inflammatio affectus non expectanda est ab homine, propterea non suspiret ad hunc uel illum doctorem, praesertim uiatorem, ut dicat felix esse ex conuictu talis unius. Suggestiones huiusmodi saepe sunt diabolicae procurantes inquietudinem. Scio expertus de quodam professo, qui prius ardentis studij in seculo de progenie nedum illustri sed regia, conquirebatur, quod tempore suo non esset alter Hieronymus, quem posset audire peruenturus ex eruditione sua ad scientiae perfectionem, quasi non esset tempore suo doctor etiam in ianuis qui sufficeret doceret eum, quasi propterea religionem intrasset, non ad lamentum, sed ad documentum. Recolo tristis, quod dum pia sollicitudine dicerem, me suspicari ne talis ardor sciendi

sc

Et ab instinctu malo, respondit indignabundus quæ
 uoluit & recessit. Quo benedicite deus quo recessit? O
 quam paulo post tempore factus apostata sub spe-
 cie religionis arctioris, tandem absque ullo uerecun-
 dia uelo habitum omnem religionis abiecit. Misere-
 atur illius imo & mei & omnium nostrum deus, cum
 periculum par aut maius seclusa pietate dei imminet
 ceruicibus nostris. Sit hoc inducium non ad contum-
 eliam uel improperiū, propitius sit deus, sed ad cau-
 telam & exemplum non plus sapere quàm oportet, &
 ut semper meminerimus psalmi illius: domine nō est *Psal. 130.*
 exaltatum cor meum, &c. Consideret undecimo iu-
 xta præmissa, qualis exercitatio sibi tenenda sit. Pri-
 ma siquidem ut adimpleatur opus dei, sic enim nomi-
 natur in regula ecclesiasticum officium uel seruitium
 Deinde si quid erit residuum temporis ordinatur ad
 uacandum sibi post necessitates corporis quæ multæ
 sunt. Hoc sub breui uersiculō complexus est documen-
 tum aliquis dicens: Fac opus inunctū, deinde uacato
 tibi. Sit tñ adhuc ista uacatio taliter practicata in o-
 cio deuotiōis, ut nō reddat ineptū p lachrymas aut ali-
 am corporis uel cerebri debilitationē exercitiū actio-
 nis in officijs et canticis. Cōsideret postremo qd ex quo
 monachus fact⁹ est & desijt esse secularis, ut monach⁹
 saluabitur, aut aliter omnino non saluabitur. Sed heu *Epist. 1420*
 sicut conqueritur Petrus Blesensis: Legimus in libro
 quotidianorum euentuum, quod in his qui euomue-
 runt seculum .frequentē amor seculi reciduat, sua-
 que reedificantes Iericho, quam in primitiua con-
 uersione subuerterant, ignem & cineres ambitionis
 suscitant iam sopitas, ppriāq; uoluntatem repetunt,
 quam pro regno cælorū uendiderūt. Hac ambitiōe &
 ppriæ uoluntatis p̄tinacia periclitāt frequēter scioli .i.
 quæ

SPECVLVM

2. Timoth. 3

qui putant se aliquid scire, quos pauca literatura sua facit insanos & preuaricatores obseruantia regularis, & iuxta Apostolum semper discentes, & nunquam ad ueritatis scientiam peruenientes. Siquidem de causa illuminationis fecerunt sibi materiam cecitatis Ingressi enim praeceptam proprii sensus & senti menti uiam, in qua nihil non tenebrosum, nihilque non lubricum est, ruunt in profunda mortis per praecipitia propriae uoluntatis. Alta quippe sapere mors est, & facile periclitatur qui se in alto perspicuus obstupescit.

Eccle. 19

Sed iuxta uerbum sapientiae, melior est homo minoratus sapientia & sensu deficiens in timore, quam qui abundat sensu & transgreditur legem, Hae dilectissimi fratres, pio corde meditantes, sapientissimi Salomonis semper memores estote consilij, qui uniuersos admonet dicens, ne innitaris prudentiae tuae. Vbi Hieronymus dicit, quod prudentiae suae innititur: qui ea quae sibi agenda uel dicenda uidentur, patrum decretis praeponebat. Non talis erat uenerabilis ille Lanfrancus caethuariensis archiepiscopus omni scientia seculari perfecte imbutus, in cuius gestis legitur, quod quadam die dum monachus in lectorio Herluini ad mensam legeret, quoddam inter legendum dixit sicut dicere debuit, quod praesidenti non placuit, & aliter dicere iussit, uelut si dixisset docere media producta, sicut est, & iuberet eam breuiari. Non enim prior ille literatus erat

Prou. 3

Sed uir sapiens & sciens magis obedientiam in Christo debere, quam Donato dimisit quod bene pronuntiauerat, & dixit quod recte dicere iubebatur. Exemplo huius sancti descendere debet uerus obediens perhamilitatem ab omni reputatione propriae cognitionis, ut sapienter nouicius & inscius uideatur. Conetur obedire Hieronymo monenti: Discamus in terris quorum

quorum nobis scientia perseveret in cœlis, Quæ autē
 scientia hæc sit in terris discēda, declarat Bernardus Bernard.
 super missus est, dicens: Disce terra subdi, disce humi
 liari. Ita propriam uoluntatem euomas, ut non reuer
 taris ad uomitum, ita te configures & complantes si
 militudini & obedientiæ Christi, ut sis mortuus mun
 do, mortuus à corde tuo, & uita tua feliciter abscon
 datur in Christo, Obedientia quæ filium dei decuit,
 non sit quæso, tibi dedecori. Non est enim seruus ma
 ior domino suo. Hoc ergo in te sēnētias, qđ & in Chri
 sto Iesu, qui cum in forma dei esset, formam serui ac
 cepit, & usque ad ignominiam crucis & pœnam cur
 sum obedientiæ limitauit. Tu uero cohumiliatus &
 compaupertatus domino maiesiatis, uagam & liberū
 tuæ uolūtatis arbitriū subijce p̄ eo gratitate seruituti.
 Si recolas, quanta sustinuerit pro te & si millies te dare
 posses ad mortem, non sufficeres tamen ad pœna re
 spondere, quid enim retribuēs puluis et uermis domi
 no gloriæ, qui pro eo animam suam in morte conclu
 dit, ut beatitudine fruermur, quam nec oculus uidit,
 nec auris audiuit. Ea propter omni propria uolunta
 te deposita studeas moribus & uita implere Carthusi
 ensem & monachum. Dicit sanctus Fulgentius episco
 pus: Veri monachi sunt, qui iustificatis uoluntatibus
 suis parati sunt, nihil uelle, nihil nolle: sed abbatis tan
 tummodo cōsilia uel præcepta seruare. O quot in mis
 siones facit per angelos suos malos Lucifer princeps
 tenebrarum aduersus hanc præclaram uirtutem scili
 cet sanctam obedientiam. Circuit Sathan iste quærēs
 quem deuoret. Inuenit religiosum deditum obediē
 tiæ, si potest acerrere satagit, ut iste sub intentione bo
 ni scilicet uacādi suauiori & crebriori deuotioni posi
 ponat opus iniunctum. Sic impedit iste neq̄, scit enim

S. Fulgētius

Psal. 77

SPECVLVM

quod inutiliter, imo noxie fuit non iussa, præceptis & iniunctis omisissis. Indiscrētus importunus est prælat⁹ aut insultās demon, & murmur inducēs cōtra præpositū, ut mētē subditi faciat dissuauē, & ex tēdio retardet iniunctū obediētiæ opus. Sed scit uere obediēs, q̄ neque sterilitas iniuncti operis, neq; importunitas aut ignorantia præsidētis adimit meritū obediētiæ. Scit, q̄d qui præcipientē prælatū iudicat terrā sursum, cælū uero deorsum uertit, & codē instāti factus est iudex & reus, dñs & seru⁹. Scit deniq; uere obediēs, q̄ q̄ possidet in se propriā uolūtātē, & tētatiōes suas p̄lato suo abscondit, tenet infra uiscera sua dānationis mortē. De predicta materia utilissima sic admonere curauit magist. Gerardus groet carthuf. illū, de quo supra: Monachus, inq̄, debet humiliter esse obediens superioribus & suo sensui non inni⁹, nec suæ discretioni uel exercitio spirituali; sed ea deuotiōe et exercitio uti quā uel superiores suadent, quia hoc securū uile humile & fructuosum est. In hoc enim suæ uolūtati renūciat. Nā perfectius est facere minus ex obedientia, q̄ maius ex propria uoluntate, & efficit illud minus bonū maius bonū. Multi cadūt, qui propriā sequuntur uolūtātē, & sunt quasi propria rē seiplos possidētes. Possidere autē propriā uolūtātē uel propriū sensum, uerius est apostasia atq; deterius, q̄ relinquere habitū uel claustrū, quā essentialius est religiōi uotū obediētiæ, q̄ locus aut habitus. De huius obediētiæ uoto ab omnibus religiosiis p̄fessis fideliter reddēdo admonitio datur in Deutero. **Deuter. 24.** Votum q̄d uoueris deo non tardabis reddere. Ratio dat Ecclesiasti. 5. Quā deo displicet infidelis & stulta promissio. Periurū est enim iuramentū frangere, ut dicit sanctus Thomas secūda secūde in materia de uoto, sed non reddere deo uotū infidelitas est. longe detestabilius peccatū, q̄ periurū, Obe

Obediencie autem obseruatio sumitur a consilio saluatoris apud Mattheum. Si quis uult post me uenire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam & sequatur me. Ille enim solus perfecte se abnegat, qui propria uoluntati plene renunciat. Voluntas enim ita in hominis potestate est, quod a nullo alio extorqueri potest. Nullum igitur tam suaue holocaustum deo offerri potest, sicut praescindere a se illud, quod summe suum est, dominium scilicet propriae uoluntatis. Et sequitur in praedicta epistola: Verba praecepta & consilia debet monachus a superiori accipere prompta uoluntate, ac si a deo metipso acciperet. Nam deus sua prudentia prouidit & ordinauit ab aeterno, quod in tali tempore talis monachus per obedientiam talis superioris saluari debeat. & qui in hoc resistit, ordinationi diuinae resistit. Non enim sine causa & utilitate magna superior potest esse portatus. Non enim haberet potestatem, nisi esset ei data de super. Etiam si superior malus esset, dummodo recte in oppositum diuini praeccepti minime praeciperet, audacter & confidenter superiori cor fice, & quale te habet, tale te reputa. Si te condemnauerit, te condemnata, si te iustificauerit uel saluauerit, in uirtute dei & superioris & eius meritis ac iustorum precibus te solutum & iustificatum habe. Hae ille. Formam etiam huius perfectae obedientiae & plenae resignationis uoluntatis propriae in illa famosa & uirtuosa Gemira Criseldis de Italia habes, quae praecceptum aliqd quicq; audiens a uiro suo respondit: In ipso, inquit, domus tua introitu uestes totaliter & uoluntates affectusque meos exui, tuos indui. De omni ergo re quidquid tu uis & ego uolo, nec consensum meum quaeras de ulla re. Nepe si future tuae uoluntatis essem praescia, etiam quod id esset, ante & uelle & facere inciperem, quod tu uelles aut fieri praeciperes

Matth. 10.

Criseldis Tale insignis erga maritum obedientia.

Climacus.

In lib. de uir
ginitate.

peres. Nunc autem animū tuum quem præscire non
possum, libens sequor. Sic secundū Bernar. uerus mona-
chus operando præuenire debet uoluntatem & præ-
ceptum sui prælati. Est igitur sciendum, quod secun-
dum Thomam cuiuslibet religioso est uoluntas sui su-
perioris præceptum, non tantum illa quam ex uerbis
suis exterius audit, sed etiam illa quam interius in cor-
de interpretatur seu intelligit. Et ergo tenetur quili-
bet religiosus in omnibus agere, non solum sicut audit
prælatum suum dicere aut præcipere, sed etiam sicut
interpretatur & æstimat ipsum uelle. Vñ Climachus
Quando absente eo qui præest, uultum ipsius imagi-
namur hunc nobis adsistere putantes, & omnem col-
locutionem, uel sermonē, uel cibum, uel aliud quippi-
am, quod eum suspicamur odire in nobis, auertimur,
tunc agnoscimus quia legitimam obedientiam uere
exequimur. Et iterum: Si uere prælegisti, inquit, tolle
re Christi iugum, ante omnia te uolo obedientiam ex-
ercere. Sicut enim ferrum fabro, ita & monachus sci-
psum tradere debet & subiectus esse prælato. Excitet
nos ad hanc perfectam abnegationem sententia beati
Augustini sic dicentis: Quicumque secundum se uult ui-
uere & non secundum deum eiusque uicarium, simi-
lis est diabolo, qui secundum seipsum & non secundū
deum superiorem suum uiuere uoluit. Item Bernar-
dus: Væ semel & uæ iterum crucem domini portantibus,
& non sequentibus illum. Christus ne perderet
obedientiam, perdidit uitam. Vos estis charissimi fra-
tres, qui portatis crucem domini multiplici rigore et
labore ordinis, sub cuius regula p̄fessi estis, sed ipsum
minime sequimini, si non penitus uoluntates pro-
prias abnegatis. Quam prompti autē & perfecti esse
deberetis, o dilecti filij, mihi indigno peccatori com-
missis

missi in hac uirtute obedientia, perpendere potestis, ex eo quod monastica professio a sanctis dicitur secundus baptisimus, & hoc propter uotum obedientia cum abrenuntiatione totius propriae uoluntatis quod excedit omne genus satisfactionis etiam publicae penitentiae, ut habetur in decretis distinctione 33. quaestione 2. canone ammonere. De quo sic scribit magister Gerardus Groet ubi supra: Item, confide quod per introitum religionis cum proposito perseverandi & mutandi uitam, qui est quasi secundus baptisimus secundum Bernardum in libro de praeepto & dispensatione, & etiam secundum alios doctores, & ut in collationibus patrum habetur, remittuntur tibi tam quo ad culpam quam ad poenam penitus omnia peccata. Et ergo sic renatus denuo & de nouo mundatus & rebaptisatus in spiritu, custodi te deinceps forti custodia. Haec omnia, dilectissimi supradicta intelligentes ad opere perficientes ueri carthusienses sumus uerique Abraham patris obedientiae filii, & in consortium filiorum dei ueraciter adoptati, quia & omnes sanctae religionis professores qui nos praecesserunt, per hanc uirtutem perfecte obedientiae iustificati sunt, membraque Christi effecti, qui dixit: Non ueni facere uoluntatem meam, sed uoluntatem eius qui misit me. Ioannis sexto. Exemplo huius uerbi obedientissimi domini nostri Iesu, & etiam uerbi praesumpti, scilicet, pater si uis, transfer calicem istum a me. Veruntamen non mea uoluntas fiat, sed tua, dicat semper uerus obediens ad praetatum suum: Fiat uoluntas tua non mea. Hoc namque uerbum benedictus Iesus ad patrem suum in humili sua annulatione locutus est. Et hoc uerbum erat Christo delectabilius & honestius, deo patri amabilius, nobis que utilius & diabolo scandalosius, quam aliud quod

Professio
monastica
secundus ba-
ptisimus.

cunq̄ue uerbum quod Christus unquam dixerat, q̄oia
 in abnegatione suae uoluntatis secundum humanita-
 tem omnes redempti sumus & saluati. Adhuc replico
 sic. Religiosus quilibet professus diligēs reddere deo
 perfecte uota sua quae distinxerunt labia sua & praeci-
 pue uotum obedientiae, propter quod maxime sibi re-
 mittuntur omnia peccata commissa in seculo, quia sta-
 tus monasticae religionis propriissime dicitur status
 penitentiae. Quod ut conuenientius ostendatur, acci-
 piendum est illud quod dicit Augustinus decimoq̄
 de ciuitate dei uidelicet quod religio non quemlibet,
 sed cultum dei significare uidetur. Cultus autem soli
 deo debitus in sacrificij oblatione ostenditur. Offeritur
 autem deo sacrificium de exterioribus rebus, quan-
 do eas aliquis propter deum largitur, secundum illud
 ad Hebraeos ultimo: Beneficientiae & comunione no-
 lite obliuisci, talibus enim hostijs promeretur deus.
 Offeritur etiam dño deo de proprio corpore, dum sci-
 licet qui Christi sunt carnem suam crucifigunt cū uis-
 cīs & concupiscentijs, ut Apostolus dicit ad Galatas
 Exhibeatis corpora uestra hostiam uiuentem deo pla-
 centem. Est autem etiam sacrificium tertium deo acce-
 ptissimum, quando aliquis spiritum suum offert deo,
 secundum illud Psal. Sacrificium deo spiritus contri-
 bulatus. Sed sciendum, quod sicut Gregorius, super E-
 zechielem dicit hoc inter sacrificium & holocaustum
 differt, quod omne holocaustum sacrificiū est, sed non
 omne sacrificiū holocaustum. In sacrificijs enim pars
 pecudis, in holocausto uero totū pecus offerri cōsue-
 uit. Cū ergo suū aliqd aliq̄s deo uouet et aliqd nō uo-
 uet sacrificiū est. Cū uero omne q̄d habet, omne quod
 uiuit, omne quod sapit omnipotenti deo uouerit ho-
 locaustum est. Quod quidem impletur per tria uota
 monastica

Galat. 5.
 Rom. 7. 1.

monastica, uidelicet paupertatis, cōtinētia, & obedi-
 entia. Vnde manifestum est, eos qui huiusmodi uota
 emittunt, quasi propter holocausti excellentiā anto-
 nomatice religiosos uocari. Per sacrificij autē oblatio-
 nem secundum legis mandatū satisfacere oportet pro
 peccatis, prout in Leuitico expresse iubetur. Sicut igi-
 tur holocaustum est perfectū sacrificium: ita per uota
 præmissa homo perfecte deo satisfacit, cui de exteri-
 oribus rebus et de proprio corpore & de proprio spiritu
 holocaustū offert. Ex q̄ patet, quod religionis status
 nō solū perfectionē charitatis, sed etiā pœnitētiæ per-
 fectionē continet, intantum, quod nulla peccata sunt
 tam grauiā, pro quibus posset imponi pro satisfactio-
 ne religionis assumptio, quasi religionis statum om-
 nem perfectionem satisfactionis transcendētē: tñ
 in commutatione satisfactionis quantumcūque gra-
 uis, consulitur religionis ingressus, ut patet xxxiii.
 q. ii. ca. ammonere, ubi Stephanus papa quendā qui ux-
 orem suam interfecerat, inducit ut ingrediatur mona-
 steriū, & humiliatus sub manu abbatis cuncta obser-
 uet quæ sibi fuerint imperata, alioquin iniungit sibi
 grauissimā pœnitentiā si elegerit in seculo remanere.
 Igitur ut illi qui statū religionis ad pœnitentiā pera-
 gendā ingressi sunt, deo per uota præmissa perfecte sa-
 tisfaciant, holocaustū de exterioribus rebus & de pro-
 prio corpore necnon de proprio spiritu offerētes pro-
 pter uotū obediētiæ q̄ p̄fessi sunt, cōperit ipsis quæ ad-
 modū in regula beati b̄ndicti habet, uolūtātē, propriā o-
 dīre, alterius sequēdo uolūtātē p̄ceptis abbatis in om-
 nibus obedire, etiā si ipse qd̄ absit aliter quā debet agat
 memores dñici p̄cepti, qd̄ est quæ dicūt facite &c. Qm̄
 boni nō quēlibet hōim, sed ipm̄ dñm in hoc p̄cipiētē
 audiūt obediēter, ideo audiūt utiliter etiā qui utiliter

Mat. 23

¶ agunt

SPECVLVM

**Greg. super
Ezech.**

agunt. Multis itaq; profunt docendo, quæ nee faciunt, sed longe plerisq; prodesse faciendo quæ dicunt. Doctrina enim magistri uel doctoris nunq; est accepta quo ad mores saltem, nisi prius eius uita fuerit approbata, iuxta dictum Grego. Sermo docentis dulcedinē non habet, quem uita reprobā intra conscientiam remordet. Item ibidem: Qui uerbum dei loquitur, prius studeat qualiter uiuat, & postea colligat ex uita, quæ & qualia dicat, quia ad hoc ut seruetur ueritas prædicandi, necesse est ut teneatur altitudo uiuendi. Pro omnibus his iam dictis atq; dicendis, filios obedientiæ meæ & omnes ac singulos, ad quos forte præsens tractatulus peruenire contigerit, rogo in uisceribus Christi, & in charitate non ficta. hoc sentire in se, quod &

Philip. 2.

in Christo Iesu, ut sicut pro nobis exinaniuit se formam serui accipiens, sic se pro Christo humiliet in obsequium seruitutis, ut exhibeant corpus suum hostiam uiuam, sanctam, deo placentem, ut tota eorum sensualitas a ratione absorpta spiritui subiiciatur ad seruiendum deo uiuēti. Sensualitas est mulier, ad quam dicitur: Et ad uirum erit conuersio tua. Tota itaq; ratio humilietur, totus intellectus captiuetur in obsequium Christi. Indixistis propriæ carni bellum, contendentes non esse quod estis, & recuperantes fortiter quod in prima origine perdidistis, ut rapiatis per uiolentiam regnum cælorum, & intrudatis uos in hereditatem sanctorum. Cum Samaritana reliquistis hydriam concupiscentiæ, & in uobis spiritualem uestram Hiericho destruxistis. Sicut scriptum est: Maledictus qui re-

Ioan. 4.

Iosue 6.

edificat Hiericho: Tu igitur charissime frater, qui te dedisti pfessione monastica, manū tuā misisti ad fortia, utere consilio sapientis, & in iuce in compedes pedē tuum, ne acedieris a uinculis eius. Recolas, quia uir
obc-

diens testimonio sapientiae loquitur uictorias, dū de diabolo per obedientiae bonum de mundo ac de seipso triumphat in Christo. Sine omni exceptione, sine omni murmuratatione faciat regulae professor quod iniungitur sibi. Quid uero uel quale, uel quantum, sit quod iniungitur, nō discernat, alioquin praesumit comedere de ligno scientiae boni & mali. Nihil ergo discernat. Sit indiscretus, ut intelligat: sit stultus, ut sapiat: nec reputer iniuriosum, si quandoque correctione contristetur aut uerbere, qui per inanem laetitiam immoderatus frequenter se recolit excessisse. Omnis disciplina in praesenti amara est, sed in futuro facit fructum **Heb. 12.** pacatissimum iustitiae. Lentescens in uia domini a pastore suo durius increpari sustineat, stercoribus enim bouum lapidandus est piger. Qui ergo spiritu dei ducitur, cum aequanimitate sustineat corripientem magistrum, & si dura sunt ei quae audit, reputer se de prioribus esse dignum. Impunitas equidem est negligentiae filia, contumaciae mater, radix peccati, nutrix inobedientiae & propriae uoluntatis, mortis aeternae praebula, praeparatrix inferni. Per impunitatem subditorum malitia conualescit. Per hanc in suis stercoribus miseri computrescunt, atque peccatorum suorum bibentes urinam, gloriantur cum malefecerint, & exultant in rebus pessimis. Sane praelati consilia & mandata, ac terribilia dei iudicia uerba reputant, nec mortis aeternae supplicia timent, donec pernicioso nimis experimento cognoscant per in terminabiles craciatus, quod obediendo acquiescere aut timere noluerant. Ponite ergo corda uestra super uias uestras, ne sitis terra proxima maledicto, quam percutiat dominus spiritu oris **Heb. 6.** **Psal. 9.** sui. Iudicabit enim dominus fines terrae, & hominem in suis operibus comprehendet, cum singulari tamen

S P E C V L V M

Leuit. 19.

distinctione fiet iudicium de religiosis & claustralibus, quos deus segregauit in hereditate sibi. Vnde ipse dicit Leuitis in figura religiosorum. Eritis, inquit, sancti mihi, quia ego sanctus sum, & separaui uos a ceteris populis ut essetis mei. Curemus igitur charissimi, ut quales humano ore & iudicio dicimur ac reputamur, tales in oculis dei ueraciter simus, atque in iudicio extremo inueniamur. Nam cum in iudicio Christi corpus suum exhibuerit pro salute nostra susceptum, pro nostra absolutione damnatum, pro nostrorum uulnerum medicina clauis & lancea perforatum, atque allegauerit haec omnia se passum, ut non esset nobis obedientia laboriosa, quid erit quando contra nos liuores & cicatrices in accusationem & damnationem nostram inobedientiae & pertinaciae proferentur? Haec Petrus Blesensis. Praedicta Petri Blesensis scripta sanctus Effrem di-

In epist. cap. 24.

conus confirmat dicens: In futuro iudicio secularis homo interdum excusationem obtinet, utpote qui in seculo est colligatus. Nos autem quid dicemus, in quibus nos deuinctos fuisse causabimur? timendum est ac tremendum, ne forte qui hic nos constitutos laudibus effecerunt, illic nos subsannare incipiant: & quod nos hic beatificauerunt, illic nos similiter exprobrent. Sicut enim immensa gloria monachis perfecte obedientibus & deo secundum regulam suam institutionem fideliter seruentibus, eisque coherentibus in futurum promittitur: ita poenae grauissimae praeparantur his, qui tepide eam negligenterque fuerint executi, & secundum hoc quod professi sunt uel ab hominibus esse creduntur, fructus congruos sanctitatis eidem exhibere neglexerint, quia maledictus

Hier. 48.

homo qui facit opus dei negligenter. Et
tanta de secundo membro primi
principalis.

Quod